

”Vi bedömer att prognostiserat resultat i delårsrapporten inte är i enlighet med fullmäktiges finansiella mål för god ekonomisk hushållning.”

Granskning av delårsrapport 2020

Norbergs kommun

Camilla Karlsson, KomRedo AB

2020-10-261

Innehåll

1. Sammanfattning	2
2. Revisionskriterier	2
3. Syfte	2
4. Metod	3
5. Bestämmelser och anvisningar	3
6. Förvaltningsberättelse, resultat- och balansräkningar	4
7. Bedömning utifrån fullmäktiges mål	6
7.1 Styrmodell	6
7.2 KF mål 2020	6

1. Sammanfattning

På uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Norbergs kommun har KomRedo genomfört en granskning av delårsrapporten per 2020-08-31. Granskningen ska ge underlag för revisorernas bedömning om delårsrapporten.

Huvudsakliga syftet för delårsrapporten är att ge fullmäktige ledning för den fortsatta styrningen så att god ekonomisk hushållning uppnås. Kommunens riktlinjer tar sikte på att varje generation själv måste bära kostnaderna för den service som den konsumerar genom förmågan att bedriva verksamheten på ett kostnadseffektivt och ändmålenligt sätt.

Finansiellt mål i budgeten nås inte. Kommunens uppföljning kring det finansiella perspektivet grundas på andra mål i enlighet med ekonomistyrningsprinciper och inte enligt mål för god hushållning som borde beslutats i budgeten. Vår uppfattning är att det är fullmäktiges mål/riktlinjer avseende god ekonomisk hushållning enligt budgeten som ska följas upp i delårsrapporten. Avsaknad av en tydlig koppling till god ekonomisk hushållning avseende fullmäktiges verksamhetsmål, som getts uttryck i strategiska områden och kommunstyrelsens tio mål, samt bedömningsgrunder om måluppfyllelsen i delårsrapporten försvårar för uppföljningen.

Kommunen upplyser om att delårsrapporten är upprättad i enlighet med Lag om kommunal bokföring och redovisning (LKBR) och Rådet för kommunal redovisning (RKR). Kommunen upprättar inte sammanställda räkenskaper och har inte lämnat upplysningar om varför koncernföretagen inte omfattas. Värderingar, klassificeringar, periodiseringar och upplysningar har inte gjorts/lämnats i överensstämmelse med gällande bestämmelser. Resultateffekten av felperiodiserade intäkter avseende ersättningar från Migrationsverket är väsentlig. Kommunen lever upp till kommunallagens krav om en ekonomi i balans även efter hänsyn till felet. Kommunen har att anpassa redovisningen till gällande bestämmelser.

Vi bedömer att räkenskaperna inte är rättvisande.

Vi bedömer att prognostiserat resultat i delårsrapporten inte är i enlighet med fullmäktiges finansiella mål för god ekonomisk hushållning.

Vi kan inte bedöma om prognostiserat resultat i delårsrapporten är förenligt med fullmäktiges mål för verksamheten.

2. Revisionskriterier

På uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Norbergs kommun har KomRedo genomfört en granskning av delårsrapporten per 2020-08-31. Granskningen utgör underlag för revisorernas bedömning om delårsrapporten och förutsättningarna för den fortsatta styrningen mot fullmäktigemålen.

Av kommunallagens 11 kap 16 § följer att fullmäktige ska behandla minst en delårsrapport som upprättas enligt 13 kap 1 § lag (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning, LKBR). Revisorerna ska bedöma om resultaten i den delårsrapport som behandlas i fullmäktige är förenliga med de mål fullmäktige beslutat (KL 12 kap 2 §). Revisorernas skriftliga bedömning ska lämnas till fullmäktige inför behandlingen av delårsrapporten.

Granskningen genomförs med utgångspunkt i kommunallagen (KL), lag om kommunal bokföring och redovisning (LKBR), rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning (RKR) samt interna beslut, riktlinjer och anvisningar. Granskningen genomförs i den omfattning som följer av god revisions sed i kommunal verksamhet (SKL).

3. Syfte

Syftet med granskningen är att bedöma om resultatet i delårsrapporten är förenligt med de mål som fullmäktige beslutat som är av betydelse för god ekonomisk hushållning.

Granskningen syftar även till att verifiera att kommunen upprättar delårsrapport och att delårsrapporten är upprättad i enlighet med de lagar, rekommendationer och anvisningar som gäller. Med hänsyn till krav på snabb information och med beaktande av kostnadsaspekter samt för att undvika upprepning av tidigare lämnad information kan kommunen välja att i mindre omfattning än i årsredovisningen tillhandahålla information i delårsrapporten. Underliggande frågor är:

- Har delårsrapporten upprättats enligt lagkrav, rekommendationer och god redovisningssed?
- Är resultaten i delårsrapporten i enlighet med fullmäktiges mål och riktlinjer för god ekonomisk hushållning, d.v.s. finns förutsättningar för att målen kommer att uppnås?

4. Metod

Granskningen genomförs med inriktning och omfattning i överensstämmelse med god revisionsledning uttryckt i bland andra standard för översiktlig granskning (SÖG 2400). Vi inhämtar informationer genom dokumentation och analysunderlag för bedömningar om:

- delårsrapporten innehåller de upplysningar och uppgifter som krävs och att rekommendationer efterlevs
- rutiner för analyser, avstämningar och arbetet för att säkerställa väsentliga poster för den finansiella rapporteringen
- bokslutsprocessen och rimligheten kring interna anvisningar och om de följts
- rimligheten i kommunstyrelsens utvärdering om mål och riktlinjer för god ekonomisk hushållning har nåtts och följts
- andra förhållanden av betydelse för styrningen och uppföljningen

5. Bestämmelser och anvisningar

Av LKBR och rådets rekommendation (RKR R17) framgår att kommunerna ska upprätta en delårsrapport minst en gång under räkenskapsåret från årets början. Delårsrapporten ska innehålla en resultaträkning, balansräkning och en förenklad förvaltningsberättelse med innebörden att informationen som lämnas kan vara mer översiktlig. Dessutom ska en samlad – men översiktlig – beskrivning av kommunens drift- och investeringsverksamhet ingå.

Det är upp till varje kommun att avgöra om de kommunala koncernföretagen ska omfattas av delårsrapporten. Detta gäller såväl räkenskaper som den förenklade förvaltningsberättelsen. Kommunerna bör härvid beakta om sammanställda räkenskaper krävs för att möjliggöra en relevant och tillräcklig grund för utvärdering av god ekonomisk hushållning.

Den som har tillgång till delårsrapporten förutsätts även ha tillgång till kommunens senaste årsredovisning. Följaktligen bör delårsrapporten lämna information främst om händelser och omständigheter som avser tiden efter senaste årsredovisningen.

Samma redovisningsprinciper som används i årsredovisningen ska tillämpas vid upprättande av en delårsrapport. Värderingar, klassificeringar och periodiseringar i delårsrapporter kan dock i högre grad än i årsredovisningar grunda sig på uppskattningar och bedömningar. När byte av redovisningsprincip sker, ska den redovisningsprincip som kommer att tillämpas i efterföljande årsredovisning tillämpas även i delårsrapporterna. Ett byte av redovisningsprincip ska redovisas genom att jämförelseuppgifter omräknas med tillämpning av den nya redovisningsprincipen.

Kommentar

Kommunen upprättar inte sammanställda räkenskaper i senaste årsredovisning eller i delårsrapporten. Förutom den verksamhet som bedrivs i utskotten under kommunstyrelsen bedrivs verksamhet i kommunalförbund, samordningsförbund och gemensamma nämnder. Innebörden för kommunalt koncernföretag regleras i LKBR 2 kap 5 §. Kommunen har inte lämnat upplysning om vilka kommunala koncernföretag som enligt LKBR 12 kap 3 § inte omfattas av sammanställda räkenskaper och varför de inte anses ha varaktigt betydande inflytande.

Samma redovisningsprinciper som använts i senaste årsredovisning har tillämpats i delårsrapporten. Kommunen upplyser om att redovisningen är upprättad i enlighet med LKBR och RKR. Värderingar, klassificeringar och periodiseringar har inte gjorts i överensstämmelse med gällande bestämmelser enligt vår uppfattning och kommenteras närmare i följande avsnitt i granskningsrapporten.

Kommunen bör tydliggöra hela det kommunala engagemanget i delårsrapportens organisationsskiss. Det saknas redovisning om kommunalförbund, gemensamma nämnder etc.

6. Förvaltningsberättelse, resultat- och balansräkningar

Delårsrapporten behöver inte innehålla en fullständig förvaltningsberättelse, utan bara en förenklad förvaltningsberättelse. Den förenklade förvaltningsberättelsen ska minst innehålla följande avsnitt:

- Händelser av väsentlig betydelse som inträffat under delårsperioden eller efter dess slut, men innan delårsrapporten upprättas.
- Upplysningar om kommunens förväntade utveckling avseende ekonomi och verksamhet utifrån målen om god ekonomisk hushållning.
- En redovisning av hur helårsprognosen förhåller sig till den budget som fastställts för den löpande verksamheten.
- En bedömning av balanskravsresultatet utifrån helårsprognosen.

För varje post eller delpost i resultaträkningen ska belopp för motsvarande period under närmast föregående räkenskapsår, prognos för resultatet för räkenskapsåret och budget för innevarande räkenskapsår redovisas. För varje post eller delpost i balansräkningen ska belopp för motsvarande post för närmast föregående räkenskapsårs utgång redovisas.

Definitionerna av tillgång, skuld, intäkt och kostnad måste vara uppfyllda för att en post ska tas in i balans- eller resultaträkningen. Periodisering ska följaktligen göras enligt samma principer som i årsredovisningen. Intäkter och kostnader som uppkommer med säsongsvariationer, cykliska variationer eller på annat oregelbundet sätt under räkenskapsåret ska således inte redovisas innan de har uppkommit.

En delårsrapport ska innehålla upplysningar i not om:

- att samma redovisningsprinciper och beräkningsmetoder har använts i delårsrapporten som i den senaste årsredovisningen eller, om dessa principer eller metoder har ändrats, en beskrivning av karaktären på och effekten av förändringen;
- säsongsvariationer eller cykliska effekter som har påverkat verksamheten;
- karaktären och storleken på jämförelsestörande och extraordinära poster samt deras effekt på tillgångar, skulder, eget kapital och resultat;
- effekter av ändrade uppskattningar och bedömningar som har redovisats under tidigare räkenskapsår, om de har en väsentlig effekt på den aktuella rapportperioden;

- förändringar i väsentliga ansvarsförbindelser som inträffat efter räkenskapsårets början.

Kommentarer

Delårsrapporten innehåller förvaltningsberättelse, verksamhetsöversikter, resultat- och balansräkning, investerings- och driftsredovisning, helårsprognos samt balanskravsresultat. Resultat för perioden jämfört med motsvarande period föregående år och prognos redovisas. Belopp för poster i balansräkning redovisas för perioden och senaste årsbokslut.

Redovisningen ska upprättas med utgångspunkter i gällande lagstiftning och rådets rekommendationer. Definitioner av tillgång, skuld, intäkt och kostnad ska vara lika som i årsredovisningen. Genomgångar av resultat- och balansräkning har lett till att vi hämtat in ytterligare underlag till bokslutsspecifikationer för utvalda balansposter. Våra *iakttagelser* för utvalda poster är:

Extra generella statsbidrag har resultatförts med 1/12 per månad (efter vad vi kan bedöma av specifikation till posten). Sättet att redovisa avviker från LKBR 4 kap 4 § 2 st. Uppllysning ska lämnas om skälen för avvikelserna tillsammans med en bedömning av effekten i enlighet med LKBR 9 kap 3-4 §§. Resultateffekt ca + 4 mnkr.

Ersättningar från Migrationsverket har reserverats till framtida verksamhet (lika senaste årsbokslut) enligt vår uppfattning. Med hänvisning till rådets rekommendation om intäkter, RKR R2 anser vi att sättet att redovisa inte är i överensstämmelse med LKBR 4 kap 4 §. Resultateffekt ca + 25 mnkr.

En bokning för uppräknade löner för perioden april – augusti har gjorts. Underliggande dokumentation som styrker beräkningen saknas. Resultateffekt ca + 1 mnkr.

Belopp avseende upplupna semesterlöner har minskat (jämförelse med senaste årsbokslut) men inte i förväntad storleksordning med avseende på att semesterperioden passerat vid tidpunkten för delårsrapporten. Kompletteringar har inhämtats och förklaringar lämnats om att personal inte tagit ut semester i samma utsträckning. Vi konstaterar att beloppen stämmer överens med erhållet utdrag från lönesystemet. Eventuell fördröjning i rapporteringen kan vara en annan möjlig förklaring som då skulle ha omräknats för perioden.

En fordran för preliminära skatter finns redovisad som en tillgång i balansräkningen om ca 7 mnkr. Preliminära skatter regleras vanligtvis via skattekontot vilket också gjorts enligt kontoutdrag från Skatteverket. Vi har svårt att bedöma relevans för balansposten.

Särskild löneskatt på utbetalda pensioner torde regleras via löpande rutin för arbetsgivardeklarationer. Skuld för särskild löneskatt återfinns i flertalet poster i balansräkningen. Vi har svårigheter att bedöma rimligheten i gjorda beräkningar av den underliggande dokumentationen för respektive post.

Balansräkningen saknar uppllysning om att kommunen tillämpar regelverket för resultatutjämningsreserv, LKBR 6 kap.

Bilagor till balansposterna saknar ingående balans och i vissa fall överensstämmer inte saldo enligt bilaga med utgående balans i balansräkningen. Det går inte utläsa av underlagen till bilagorna hur beräkningar vid periodisering har gjorts. Det är inte möjligt att härleda belopp från underlagen till belopp i specifikationen för några. Kvaliteten när det gäller dokumentationen till underliggande poster i balansräkningen måste ses över och förbättras.

Bedömning

Vi bedömer att effekten av felperiodiserade intäkter avseende ersättningar från Migrationsverket är väsentligt och att räkenskaperna inte är rättvisande. Vi bedömer att kommunen lever upp till kommunallagens krav om en ekonomi i balans. En justering av intäkterna enligt ovan förbättrar årets resultat. Vi anser att kommunen ska anpassa redovisningen till gällande bestämmelser.

7. Bedömning utifrån fullmäktiges mål

7.1 Styrmodell

Enligt kommunallagens bestämmelser ska fullmäktige i budgeten ange de finansiella mål samt mål och riktlinjer som är av betydelse för en god ekonomisk hushållning. Definitionen av god ekonomisk hushållning ges uttryck i budgeten enligt följande:

Den allmänna utgångspunkten för det finansiella perspektivet är att varje generation själv måste bära kostnaderna för den service som den konsumerar. Resultatet måste därför vara tillräckligt stort för att motsvarande servicenivå skall kunna garanteras även nästkommande generation. Kommunen ska ha ett budgeterat överskott med två procent av skatter och generella statsbidrag.

Utifrån ett verksamhetsperspektiv innebär god ekonomisk hushållning att verksamheten bedrivs kostnadseffektivt och ändamålsenligt. Det ska finnas ett klart samband mellan resursåtgång, prestationer, resultat och effekter. Detta kräver en utvecklad planering med framförhållning och handlingsberedskap, tydliga och mätbara mål samt bra uppföljningssystem.

Styrningen utgår från kommunens vision, strategiska områden, övergripande mål samt gällande lagstiftning, föreskrifter och nationella mål för den kommunala verksamheten. I delåret följs kommunstyrelsens tio mål upp genom att utskotten redovisar för sitt arbete med de åtaganden som utskotten tagit fram för respektive mål.

7.2 KF mål 2020

I kommunallagen¹ föreskrivs att fullmäktige ska fatta beslut om riktlinjer för god ekonomisk hushållning som ska anges i den årliga budgeten. Av budget² 2020 framgår allmänna utgångspunkter för en god ekonomisk hushållning i kommunen enligt ovan.

I budgeten fattades beslut om fyra strategiska områden som en plattform för det fortsatta målarbetet i kommunens budgetprocess. Områdena har genom nya direktiv i handlingsplan³ ”Tillsammans för Norberg 2030” utökats till sex områden som, kompletterat med kommunstyrelsens mål, tydliggörs i respektive utskotts och samarbetsorgans åtaganden.

För år 2020 finns totalt 58 åtaganden som bedöms utifrån utveckling i önskvärd, oönskad eller oförändrad riktning. En samlad bedömning görs om att måluppfyllelsen under 2020 inte kommer nås. Den främsta orsaken är den rådande pandemin och den förskjutning av kommunens kapacitet som kommer därav enligt rapporten.

Finansiellt mål är ett *budgeterat* överskott om 2 % av skatter och generella statsbidrag. Det finansiella målet uppnås inte för år 2020.

Kommunen redovisar en uppföljning av nio finansiella mål utifrån ekonomistyrningspolicyn. Bedömningar görs om att målen uppfylls så när som resultatmålet.

Kommentar

Huvudsakliga syftet för delårsrapporten är att ge fullmäktige ledning för den fortsatta styrningen *så att god ekonomisk hushållning uppnås.*

Fullmäktiges verksamhetsmål, som de ges uttryck i handlingsplanen ”Tillsammans för Norberg 2030”, bedöms av kommunen inte kunna nås för 2020. Upplysningar om aktiviteter och åtgärder för att öka måluppfyllelsen

¹ KL 11 kap 6 §.

² KF 2019-11-04 § 220.

³ KF 2019-12-09 § 270.

har inte lämnats. Det är inte möjligt att i budgeten, handlingsplanen eller i delårsrapporten utläsa hur måluppfyllelsen bedöms dvs kriterier för när målen anses ha uppnåtts. En tydlig koppling till god ekonomisk hushållning ur verksamhetsperspektiv saknas.

Kommunens uppföljning kring det finansiella perspektivet grundas på andra mål i enlighet med ekonomistyrningsprinciper och inte enligt mål för god hushållning som borde beslutats i budgeten. Vår uppfattning är att det är fullmäktiges mål/riktlinjer avseende god ekonomisk hushållning enligt budgeten som ska följas upp i delårsrapporten.

Avsaknad av en tydlig koppling till god ekonomisk hushållning avseende fullmäktiges verksamhetsmål, som getts uttryck i strategiska områden och kommunstyrelsens tio mål, samt bedömningsgrunder om måluppfyllelsen i delårsrapporten försvårar för uppföljningen.

Vi rekommenderar kommunen att se över styrmodellen tillsammans med sätet att utvärdera och följa upp inför kommande budget.

Vi bedömer att prognostiserat resultat i delårsrapporten inte är i enlighet med fullmäktiges finansiella mål för en god ekonomisk hushållning.

Vi kan inte bedöma om prognostiserat resultat i delårsrapporten är förenligt med fullmäktiges mål för verksamheten.

KomRedo, dag som ovan

Camilla Karlsson

Certifierad kommunal revisor